

***Nacionalni centar za vanjsko
vrednovanje obrazovanja***

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

HRVATSKI JEZIK

viša razina

ŠKOLSKI ESEJ

HRV A IK-1 D-S004

12

Hrvatski jezik

Školski esej

Prazna stranica

UPUTE

Pozorno slijedite sve upute.

Ne okrećite stranicu i ne pišite školski esej dok to ne odobri dežurni nastavnik.

Nalijepite identifikacijsku naljepnicu na sve ispitne materijale koje ste dobili u omotnici.

Ispit traje 160 minuta bez prekida.

Ponuđena su dva zadatka otvorenoga tipa. Pozorno pročitajte oba zadatka i tekstove. Odaberite samo jedan zadatak koji Vama više odgovara.

Školski esej obvezno pišite pisanim slovima. Školski eseji pisani velikim tiskanim slovima, neuredno ili nečitko ne će se vrjednovati i bodovat će se s nula (0) bodova. Pišite crnom ili plavom kemijskom olovkom ili nalivperom.

Dobro je da napišete i koncept, bar u natuknicama, kako bi čistopis školskoga eseja bio što dotjeraniji i uredniji.

Želimo Vam puno uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 16 stranica, od toga 3 prazne.

Hrvatski jezik

Školski esej

1. zadatak – Interpretativni školski esej

Pred Vama je ulomak iz Kaštelanova eseja o A. B. Šimiću i u njemu Šimićeve pjesme *Pjesnici*. Pozorno ga pročitajte, a zatim i smjernice za pisanje školskoga eseja na sljedećoj stranici. Redoslijed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u Vašem oblikovanju školskoga eseja.

Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu (uvod, razradba, zaključak). Prvo pišite na priloženome listu za koncept, a na kraju uredno prepisite na list za čistopis. Školski esej možete ispravljati na konceptu, ali ne i na čistopisu. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno i gramatički točan. Školski esej treba imati od 400 do 600 riječi.

Misao A. B. Šimića, njegova (književna, likovna, umjetnička) poetika izvire iz pjesničke vizije svijeta i nije s njom u sukobu. On je totalni pjesnik. Isti oganj razgorijeva se u njegovim krikovima, riječima i rečenicama. Vječno treptanje.

Pjesnici su čuđenje u svijetu

*Oni idu zemljom i njihove oči
Velike i nijeme rastu pored stvari*

*Naslonivši uho
na ćutanje što ih okružuje i muči
pjesnici su vječno treptanje u svijetu
(Pjesnici)*

San ovaj okrutan je, leden kao beskrajnost, skamenjen. Rezak kao krik. Oštar kao brid. Nemilosrdan kao kružnica. Određen kao kocka. Nepomičan. Jasan. Iz nedostupnih prostora mašte oteo je staklenu prozirnost riječi. S nedostižnih putanja razuma donio je vedarce svjetlosti. San je preobrazio u postojanje, a postojanje u san. On nije gledao svijet, vidio ga je. On nije tražio uzroke i posljedice, nalazio je rješenja.

Kao što stablo, cvijet i plod žive u zrnu, i zrela poezija A. B. Šimića živjela je u njegovim zelenim klijanjima. Da bi zašumorile grane, zrno mora nestati, smrću oživjeti, preobraziti se. I poezija A. B. Šimića imala je svoje preobraženje.

Jure Kaštelan

Hrvatski jezik

Školski esej

Smjernice za pisanje

Predstavite Antuna Branka Šimića u kontekstu književnoga pravca u prvim desetljećima 20. stoljeća. Navedite temeljna obilježja Šimićeve poezije. Opišite temeljne pjesničke preokupacije u njegovoj zbirci pjesama potkrjepljujući navode naslovima pjesama i parafrazama stihova.

Odredite mjesto koje pripada pjesmi *Pjesnici* u Šimićevu stvaralaštvu razlažući njezin smisao.

Interpretirajte pjesmu *Pjesnici* posebice se oslanjajući na tumačenje prvoga stiha. Kako Jure Kaštelan doživljava Šimićevu poeziju? Objasnite i potkrijepite. Kako tumačite Kaštelanovu rečenicu *On nije gledao svijet, vidio ga je?*

Protumačite posljednjih nekoliko metaforičkih rečenica Jure Kaštelana. Slažete li se s njegovim mišljenjem? Kakav je Vaš osobni doživljaj Šimićeve poezije?

Hrvatski jezik

Školski esej

2. zadatak – Interpretativni školski esej

Pred Vama je ulomak iz eseja Krešimira Nemeca o romanu *U registraturi*.
Pozorno ga pročitajte, a zatim i smjernice za pisanje školskoga eseja na sljedećoj stranici.
Redoslijed ponuđenih smjernica ne obvezuje Vas u Vašem oblikovanju školskoga eseja.

Svoj školski esej oblikujte kao zaokruženu cjelinu (uvod, razradba, zaključak).
Prvo pišite na priloženome listu za koncept, a na kraju uredno prepisite na list za čistopis.
Školski esej možete ispravljati na konceptu, ali ne i na čistopisu.
Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno i gramatički točan.
Školski esej treba imati od 400 do 600 riječi.

(...)

Roman *U registraturi* posljednje je i najbolje Kovačićevo prozno djelo.

U prvom tematskom sloju možemo ga čitati kao varijantu *Bildungsromana*, romaneskne podvrste koja prati duhovni razvoj, učenje, sazrijevanje, stjecanje životnog iskustva i društvenu afirmaciju glavnog junaka. Odabrana tema paradigmatička je za razdoblje književnoga realizma: prikaz razvoja sudbine siromašnoga mladića koji je došao sa sela na školovanje u grad i koji se pokušava uspeti na društvenoj ljestvici. Sličan su proces u francuskom društvu nekoliko desetljeća prije u svojim romanima pratili i francuski pisci. U liku Ivica Kičmanovića, glavnoga muškog aktera *Registrature*, Kovačić je portretirao cijeli naraštaj: to je zapravo slika rasta i razvoja moderne hrvatske inteligencije.

No uz Ivicu Kičmanovića u romanu se pojavljuje velik broj likova i tipova iz svih društvenih klasa i slojeva – od seljaka, gavana i „kaputaša”, do razbojnika, krčmara, svodnika, gradske gospode i „lustrišimuša”. Stoga djelo prerasta u veliku socijalnu epopeju koja nastoji obuhvatiti burne društvene i klasne promjene te kaotiziranje odnosa u sjevernoj Hrvatskoj u sutonu feudalizma.

Kontrast selo – grad važna je tematska komponenta u romanu u koju je Kovačić ugradio snažnu društvenu kritiku.

(...)

Krešimir Nemec, *U registraturi* – sinteza stvaralaštva Ante Kovačića

Hrvatski jezik

Školski esej

Smjernice za pisanje

Predstavite strukturu Kovačićeve romana u kontekstu njegova naslova *U registraturi*.

Odredite tematiku i tematske slojeve romana *U registraturi*.

Prisjetite se romana i napišite kako se u liku Ivica Kičmanovića otvara „slika rasta i razvoja moderne hrvatske inteligencije”. Objasnite Nemecovu tezu da „djelo prerasta u veliku socijalnu epopeju koja nastoji obuhvatiti burne društvene i klasne promjene te kaotiziranje odnosa u sjevernoj Hrvatskoj u sutonu feudalizma”. Kakav je Kovačićev odnos prema selu, a kakav prema gradu?

Svoje tvrdnje potkrijepite primjerima iz romana navodeći likove i zbivanja vezana uz njih.

Objasnite zašto književni kritičari rado kažu da Kovačićev roman izmiče realističkomu kanonu i približava se modernističkomu.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

List za čistopis

Ovim prostorom koristi se ocjenjivač. Molimo Vas, nemojte u njega ništa upisivati.

Prazna stranica

Prazna stranica

